

СТ А Н О В И Щ Е

От: **Доц.д-р Надежда Димова**

Нов български университет, Департамент „Икономика“

Професионално направление: 3.8. Икономика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност **05.02.10 „Световно стопанство и международни икономически отношения“** в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Милена Илиева Михайлова**

Тема на дисертационния труд: **„Ролята на агенциите за регионално развитие в подкрепа на интеграционните процеси на Балканите“**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1046/11.05.2020г. на Ректора на УНСС. На първото заседание на Научното жури съм определена да напиша становище.

1. Информация за докторанта.

Докторантът Милена Михайлова се е обучавала по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“, факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност 05.02.10 Световно стопанство и международни икономически отношения (Европейска интеграция), съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС 1037/10.05.2013 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2013-2020 г. Не познавам лично докторанта, но от представената дисертация оставам с впечатление за отговорен, дисциплиниран учен с потенциал за бъдещо развитие.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Дисертационния труд е разработен в 261 страници, 10 таблица и 26 фигури. В увода се обосновава значимостта и актуалността на темата. Той е структуриран в три глави, увод, изводи и препоръки, библиография и приложения. Определени са обектът, предметът, целта и задачите, както и изследователската теза, методологията, ограничителните условия, източниците на информация и научната новост. В трите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, метеорологическите и приложните въпроси на агенциите за регионално развитие в подкрепа на интеграционните процеси на Балканите.

Оценката на значимостта и актуалността на темата произтичат от важността на регионалното развитие и постигането на благосъстояние и устойчивост, които се намират в основата на характеристика на световната икономика през 21 век. Връзката между централните правителства, регионалните и местните власти, бизнеса и обществеността е основна задача на Агенциите за регионално развитие. Икономическата теория все още не е изследвала модели на успешни агенции за регионално развитие.

Обект на изследването в дисертацията са Агенциите за регионално развитие на Балканите (България, Албания, Сърбия, Гърция, Турция, Косово и Румъния). Важността на тяхната роля за привличане на инвестиции, потенциалът им за подкрепа на развитието, както и влиянието им върху интеграционните процеси.

Предмет на изследването е качественият и количественият анализ на икономическите и социалните ефекти от дейността на Агенциите за регионално развитие на Балканите.

Оценка на целите и задачите на изследването. Целта на научния труд е да се идентифицират, изследват и изведат възможните подходи и модели в структурата и дейността на Агенциите за регионално развитие за подобряване на координацията при реализирането на регионални проекти. Това се постига с решаването на изследователските задачи като се определят основните икономически и социални ефекти, свързани с функционирането на Агенциите за регионално развитие в изследваните балкански страни, необходимостта от функционирането на самите агенции като важни за икономическото развитие институции. Също така се прави анализ на връзките между ефективно функциониране на Агенциите и подкрепа за тях

от националните правителства. И не на последно място се прави анализ на ролята на Агенциите в подкрепа на интеграционните процеси на Балканите.

Оценка на изследователската теза и работните хипотези. Изследователската теза, разработвана от докторанта, произтича от схващането, че функционирането на Агенциите за регионално развитие води до подобряване на икономическото развитие на местно, регионално и национално ниво, като същевременно подпомага интеграционните процеси на Балканите и увеличава привлекателността за инвестиции на целия регион. Агенциите за регионално развитие могат да мотивират политическата и икономическата интеграция между разглежданите страни. Създаването на формални и неформални обединения между местните (в отделните страни), регионалните и международните организации от подобен тип са предпоставка за решаването на регионални проблеми и задачи. Сформирането на международни екипи от различните агенции за регионално развитие в съседни страни води до формирането на международни екип по кандидатстване и управление на проекти и решаването на тези междурегионални различия.

Въпреки различията в начина и времето на създаване, законовата регламентация на дейността и начина на функциониране, Агенциите за регионално развитие в изследваните балкански страни имат сходна структура и решават сходни задачи. Останалите три от общо 4-ри работни хипотези показват, че съществува национална специфика в работата на Агенциите за регионално развитие, свързана предимно с националните традиции и поведенческите характеристики на населението в отделните страни. Анализът на Агенциите за регионално развитие в изследваните балкански страни може да допринесе за идентифициране на добри практики, които биха могли да бъдат приложени в България. И на последно място подкрепата на националните правителства за дейността на Агенциите за регионално развитие е ключова за ефективното им функциониране.

Оценка на методологичния инструментариум. За да бъде постигната целта и решени задачите в дисертационния труд са приложени качествен набор от методи – системен подход, сравнителни методи, анализ и синтез, методите на индукцията и дедукцията. Докторантът правилно и целесъобразно е избрал тези методи.

Събирането на първичната информация е извършено посредством количествени и качествени методи като наблюдение и директна комуникация чрез извършване на

анкети и интервюта. Използвани са данни от Евростат, а също и национални данни от изследваните балкански страни.

Оценка на ограниченията. Относно обекта на изследването е налице времево ограничение – за периода, в който е започнало емпиричното изследване (2016-2017 г.). Относно предмета на изследването, докторантът отбелязва, че не се изследват ефектите от промените в броя на Агенциите за регионално развитие в съответните балкански страни, а в начина на функциониране, създаването на благоприятни условия за привличането на инвестиции, постигане на целите на устойчивото развитие и подобряване процесите на интеграция.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати.

- Докторантът е извършил проучване, което може да се смята за иновативно, доколкото липсва официална статистика за дейността на институциите, работещи за развитието на регионално ниво, както на национално ниво, така и в международен план. Предложената методология може да бъде използвана за създаване на база данни, разширяването на обхвата ѝ чрез добавяне на други страни, както и периодичната ѝ актуализация.
- На фона на продължаващата дълги години дискусия за ролята на Агенциите за регионално развитие в икономическото развитие, докторантът категорично е обосновал ключовата роля на Агенциите за развитието на регионите и реализация на подхода „отдолу-нагоре“ при формирането и изпълнението на регионалните и местни политики.
- Анализирани и обосновани са необходимостта от подкрепа за Агенциите за регионално развитие от страна на централната власт, както чрез насърчаването им за участие в регионални инициативи, така и чрез директно подпомагане и стимулиране на дейностите на Агенциите.
- Анализирани са работата на Агенциите за регионално развитие по отношение на координацията при планирането и проектирането на големи инфраструктурни проекти и инвестиционни проекти с транснационално или трансгранично значение.
- Изследвани са ефектите от работата на Агенциите за регионално развитие в балканските страни за развитието на интеграционните процеси, както за

икономическото сближаване между отделните страни, така и за общия интеграционен процес в Европейския съюз.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси.

По отношение на постигнатите научно – приложни приноси и анализирането им се забелязва логическа подреденост и действително постигнати приноси, а именно:

1. Предложено е да се засили партньорството между частния и обществения сектор с активното участие на регионалните агенции, стимулиращи това развитие в региона с цел стимулиране на регионалния потенциал. За целта, е препоръчително да се разработят и утвърдят модели на публично-частно партньорство, които да се задължителни при финансиране на проекти с регионално значение.
2. Предложена е идеята за подобряване на Закона за регионално развитие, в частта му за ролята на Агенциите за регионално развитие, които да осъществяват баланса между националните политики и местните заинтересовани страни.
3. Откроена е необходимостта от намаляване броя на деконцентрираните органи на централната власт, чрез въвеждане на подходящо законодателство в посока децентрализация, което ще доведе до подобряване координацията на регионалното развитие и по-добро отчитане на спецификите на регионите.
4. Обучението на персонала на Агенциите за регионално развитие следва да бъде подкрепяно от централните и регионални власти в рамките на националните програми за развитие на човешките ресурси.

5. Оценка на публикациите по дисертацията.

Докторантът е представил една статия и пет доклада, които отразяват основната теза на дисертационния труд. Докладите са изнесени пред Национални и Международни конференции и са отпечатани в Сборници, издадени в университетските издателства на УНСС. Считаю, че представените публикации са напълно достатъчни и като обем и като качество.

6. Оценка на автореферата.

Авторефератът е в обем от 50 страници. Той кореспондира с основния труд и представя в синтезиран вид на изследваните проблеми. Съставен е от 5 части, които включват обща характеристика на дисертационния труд; обем и структура на дисертационния труд; синтезирано изложение на дисертационния труд; научни и научно-приложни п приноси на научния труд; списък на публикациите по дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси.

По отношение на критичните бележки, препоръките и въпросите, ще отправя към докторанта препоръка да продължи да следи през призмата на научното изследване, което е провел до момента, бъдещото развитие на ролята на агенциите за регионално развитие в подкрепа на интеграционните процеси на Балканите.

Заклучение

В заключение, на предстоящото заседание ще гласувам твърдо и убедено „за“ получаването на ОНС „доктор“ по научната специалност **05.02.10 „Световно стопанство и международни икономически отношения”** професионално направление 3.8 „Икономика“ на докторант **Милена Илиева Михайлова**.

10.06.2020г.

гр.София

Изготвил становището:

/доц.д-р Надежда Димова/